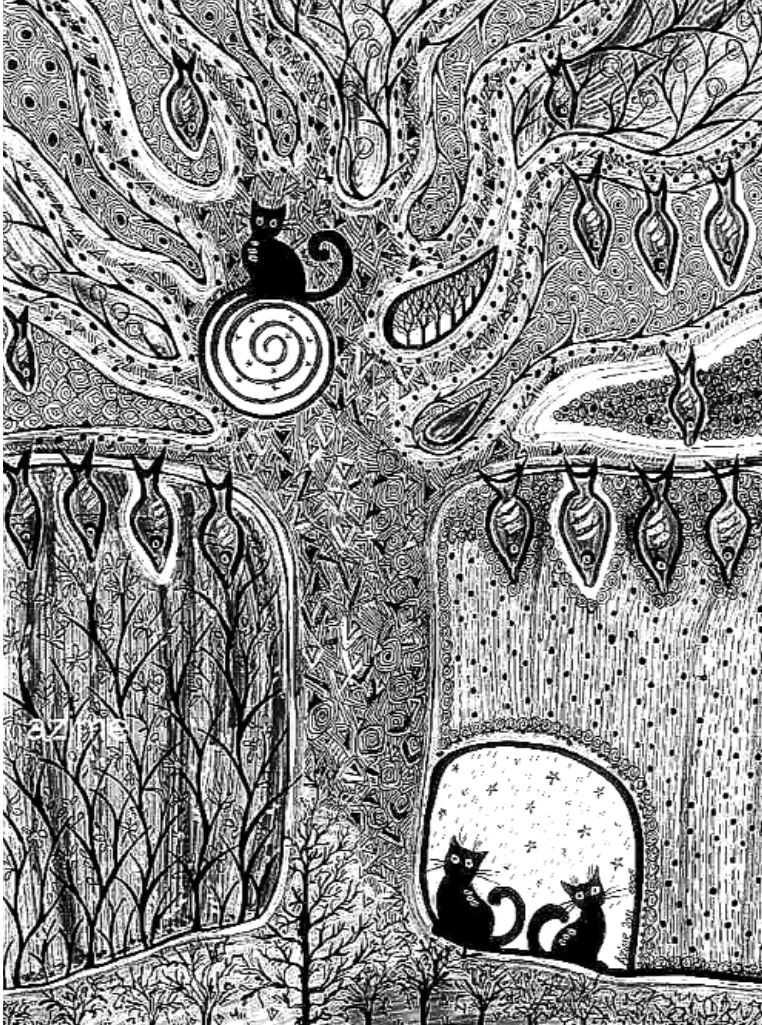

CAZKEDİSİ

mevsimlik şiir dergisi

sayı 1

CazKedisi, **büyük** harfler, yıldızı başından uçan cümleler ve kocaman adamların kocaman dizelerinin oluşturduğu çemberin **dışında**, soğuk bir kış gecesinin kuzine sobasının kıyısında **'mırıl'** sesiyle huzurla nefes alacak. Sakin ve temiz sularla denizkeşanesi; kumda, ayrık otlarının arasında, ay kıvamında bir **minik ses**. Kedimiz, sokaklarda ve **hatta** çokça **"sokaklarda"** olacak. Geceleri göz kırpacak size, uykudayken siz, kırpılan gözün farkında bile olmayacaksınız çoğunlukla. Her **mevsim** başında, yılda yalnızca dört kez, bir yıldız **öper** gibi olacak yanaklarınızdan. Hani akşamları annenizin uzun kirpiklerine yaslanıp uyurken gördüğünüz hayallerin **usul** masallarını fışıldayacak size... ■■■■■■

çesen: azime akbaş yazıcı

- Hüseyin Yurttaş
- Hüseyin Alemdar
- Tanık Günersel
- Gültekin Emre
- Fergun Özelli
- Ahmet Günbaş
- Yusuf Alper
- Hülya Deniz Ünal
- Engin Turgut
- Mustafa Özturanlı
- Bülent Güldal
- Gözde Dilek Güzel
- Hüseyin Peker
- Oğuz Tümbaş
- Kemal Gürçan
- Gülce Başer
- Arzu K. Ayçiçek
- Uluer Aydoğdu
- *Söyleşi / Şakir Özudoğru*
- Turgut Baygın
- İlke Çalı
- Mehmet Sarsmaz
- Onur Akyıl
- Muhammet Güzel
- Ahmet Tahta
- Hakan Cem
- Vedat Araz
- Aydın Uysal
- Dilek Demirdelen
- Ömür Özçetin
- Miray Çakıroğlu
- İlker Işören
- Mehmet Büyükçelik
- Oğün Kaymak
- *Joan Brossa / Onur Çalı*

21 Mart Dünya Şiir Günü Bildirisi, 2015

Afşar Timuçin

Şiirin ölüm kalım savaşı verdiği bir dünyada yaşıyoruz. Gerici güçler gerçek bilimi gerçek felsefeyi gerçek sanatı

boğma yolunda bütün çabalarını ortaya koyarken ince bilge kırılgan şiir gökdelenlerin siyasetlerin çıkarlarının markaların adaletsizliklerin tankların altında eziliyor. Bir kazanma hırsıyla dünyaya ele geçiren sermaye herkese ileri teknoloji ürünleri pazarlarken şiiri de bütün gerçek değerlerle birlikte yok etmek istiyor. İletişim araçlarının yetkinliğine karşın yanlış bilinç üretmeyi görev bilenler yüzyılların getirdiği değerleri geçersiz kılmaya, parayı tanımayan bir uydurma değerler dizgesini yaşama geçirmeye çalışıyor. Evrensel cahillik her gün biraz daha yaygınlaşıyor kurumlaşıyor kökleşiyor saldırganlaşıyor. Hiçbir değer tanımama konusunda kararlı görünen dünya sermaye güçleri bu amaçlarını gerçekleştirme yolunda adım adım ilerlerken demokrat görünen demokrasi düşmanlarından, ahlak değerlerini her şeyin üstünde tutar görünen ahlak düşkünlerinden, devrimciliği kimseye bırakmayan kurulu düzen yardımcılarından alabildiğine destek görüyor.

Bu yüzden şiire bugün daha çok gereksinimimiz var. Kurtuluşun yalan yanlış tasarımlarda, köksüz temelsiz düşlerde, ikiyüzlü ya da çokyüzlü ilişkilerde, basit ve bayağı siyasetlerde olmadığını, güçlünün eline bakmanın onursuzluk olduğunu bilenler dünyanın ancak şiirle, şiiri yaratanlarla ve şiiri özümleyenlerle kurtulabileceğini de biliyor. Şiir bize daha da insan olma yolunda neler yapmamız gerektiğinin öngörüsünü sağlıyor. Şiir bize kim olduğumuzu, insan için ne yapmamız gerektiğini, insana adanmanın nasıl bir şey olduğunu öğretiyor. Şiir kimseyi öldürmüyor, kendi için bir şeyler elde etmek istemiyor, insanlığı üçe dörde beşe bölmeyi düşünmüyor, insana güzelin yüceliğini duyururken aç yatan çocuklar için işsiz babalar için acılı anneler için daha doğru bir dünya kurmaya çalışıyor. Şiir insan olmanın ve insana adanmanın bilincidir. Şiir ışıktır umuttur savaştır inanıştır arayıştır. Şiir ün değildir unvan değildir zenginlik değildir, bir köşeyi tutmak bir yeri ele geçirmek ve orada cahilliğin ve çıkarıcılığın saltanatını kurmak değildir. Kendilerini şiire adayınlar, yüce duyguların gerçek savaşçıları, gelin hep birlikte dünyayı şiirle kurtaralım, çünkü bugünkü koşullarda şiirden başka hiçbir şey bize aydınlıkların yolunu açacak gibi görünmüyor.

hüseyin yurttaş

ç e v r e ' n

dip taradın hep
dinamit bomba ışıldak
çevirmeler
çölü serdin denizin altına
deniz bitti
gözlerin kaldı mavi

koca bir yangın yeri dünya
iki yarıkürede
iki sıcak mevsim
sonra efendim
küresel ısınma
çözülen buzullar
değişen iklim
santraller: atom, termik
dereler tutsak, ırmaklar öksüz
sessizliği oyan inatçı bir hıçkırık
doğa bitti
gözlerin kaldı yeşil

şimdi sel zamanıdır
akacak ve sürükleyecek sular
uğralanmış toprağı
geleceğini senin
ürünler su altında
yıkansa da onca acıyla
arıtamaz kimyasal artığı
sıra senin yanında
yokluğun çifte sarmalındasın işte
toprak bitti
gözlerin kaldı kara

düşler bitti, dayandık gerçeklere
güzellikler, kaldı masallara

hüseyin alemdar

ş i i r t a ş ı

I

Hüzün ve gülümseme, şiir ve sinema; iki ikilik, iki ısınış taşı, içimde: Annem görse, ikileyin iki künhümü kedi cenneti sanır!

Makarayı geriye sarıp da yeniden bakmalıyım kendime(çok uzak çekimde--ne o kasaba yaşadığım kasaba, ne o ben benim:--(

Elimde babadan kalma 16 mm siyah-beyaz bir kamera, kadrajım hiç eskimeyen şiir kitabım: *Alacakaranlıktaki Ülke!* Kalbimin Allah'ı gözüm vizörde "— Çağırıyor musun beni! Yoksa/Geri mi gönderiyorsun belli değil!"

Babam, "Dünyada şiirden başka ne var!" diyen ve fazla şiirden ölen Edip Cansever. Şükür ki babam da şiir de hayatta.

Yirmi dört kare yirmi dört kere bir şiirden düşmüş olmalıyım. *Âh, Şifalı Taşlar Kitabı* hüznünde ne çok kalabalığım ya da ne çok tenhâ!

Pelikülde hayat ve şiir hep genç kalsa...

Yıkıklığımı ve Sadri Alışık Sokağı girişinde düştüğüm yirmi iki yaş gençliğimi verin bana, ömrümün sepya filmini hiç kimseye anlatmam. Sersepya şiirlerimi de.

İçimin yumağından iplik çekme! Ucuna takılıp gideceğin her uç *Kötülük Çiçekleri* yanlış cennetlere götürür seni.

Yirmi iki yaşımdan beridir *Vesikalı Yârim* ile *Sevmek Zamanı* iki filmin, *Hasretinden Prangalar Eskittim* ve *Tragedyalar* iki kitabın kıskacındayım.

Hem şiir hem sinema, ikisi de bir yerde yeniyetmeliktir--âh, hiçbiriniz kadın olmayın!

Kaderini anlayan, anlatmak için kendini zaman ve mekân arar. İyi ki de şiir ve sinema var; *Mola Taşı* s(d)erinliğinde.

Harici mekânlar tekin olmadıkça her şeyi anlatmaz. *Âh*, kalp ki en dâhili ve en sahibi mekân!

Her sahne şaryo, her dize içses gerektirmez. Titreşimli "geri kaydırma" hareketiyle görüntüyü flülaştırmak geride kalan yalnız ve sade boşluklar demek. İnsan, tümünden yalnızlık çünkü; şiirdeki resim gibi!

İyisi mi beni bungun ve dolaşık bir Sadri Alışık ya da İsmail Uyaroğlu düşük kare bir şairden de sorun ara ara! Kalbimi konuşan bu ses ki içi sinema ölüsü bir şairin: "Ben kasıklarımın doğan bir kuvvetle yazıyorum/boyun çukurumda şeker gibi bir illet!"²

Âh, bu gizli çok yaşamalar şiiri benim mi acaba!?

II

Düş ve sevinç, sinema ve şiir: Gözlerin kalbine açılan iki derin loca, her ikisi de şiirsel sinemanenin! İkinin büyüttüğü gala rengi iç bahçeler--ışıklar sönerse ansızın, beni imgemle öldürmeyin n'olur!

Bu göz, bu kalp, bu ten, bu elleri şiir ve perdenin diliyle söylersem her biri aşk trapezi, her biri *Pastoral Travma* ve *Evlilik Tabutu!*

Dudaklarım ki film film beni anlatır konuşsam: Lâl dudak hâlim *Siyah Gözler*, iki parmak aralığı konuşmam *Ölümsüz Kadın*, dört parmak arası susmam *Sürtük* ve *Arzu*; susmakla konuşmak arasında kalmalarım *Ömrümün Tek Gecesi*, *Haremde Dört Kadın*, *Göl*, *Asılacak Kadın*, *Mine*, *Düş Gezginleri...* Bütün hepsi uzun metraj şiirler toplamı: *Kalpza-man Yeşilçam*.

Dilim lâl ve kalbim kimsesiz benim! Sahi, sinemalar olmasa kendinin uzağı bir ömrü orta yerinden ve böyle dört parça şiirmetraj kim vurabilirdi ki?

Âh, hangi filmi hatırlasam şimdi, yirmi dört kare yirmi dört kere içimde hatıralar--gençliğimin şiirden ses odaları sanki her biri: "Hatırlıyorum/Bir şeyler vardı, ortasından kesilir gibiydi"³ Kesilen her şey ağır çekim benden düşer gibi...

Flashback'leri döndür yıllar anlatsın beni! Tek derdim anlamak ve anlatmayı belki hepinizi, yedi paragraf yetmiş şiir cümle anlatamadım kendimi. İnsan sis sekans çoğalan yalnızlıktır kendine.

Aşk ve yalnızlık iki kişi olsa sinemalarda daima, biri dursa biri beklese...

Siyah-beyazlığı herkes bilir de hiç kimse içinden konuşamaz beyazı siyahla. *Kuyu* bir tutkudur bazen her siyah, masum beyaz Fatma eli sıkıştırılmış taş kendini öldürür. Sinemalara her şey sorulmaz! Sordunuz madem, mademi bile şiir: "*sanki bir bulmaca uzun bir sarmal/uzadıkça sersem eder adamı/o zaman sevmek değil ölmek zamanı*"¹

Kırk birimi şiir, elli birimi filmler hatırlattı bana! Her hayat hatırladıkları ve öğrendikleri kadardır. *Kurşun Ata Ata Biter, Halkalı Köle, Gizli Yüz, Aahhh Belinda, Benim Sinemalarım--âh*, her film her şiir kırk birim gibi!

Pelikülde hayat ve aşk hep diri kalsa...

Dâhili mekânlar korku ve tutkulara yakalanmaktadır --neyse ki bu filmde ölmedim, belki bir sonraki şiirde!

III

Bana sorarsanız, ömrümün dörtte üçü biriktirdiğim âh'lardır... Filmlere kararan perdeler, dalgın mürekkep lekesi kâğıtlar bana kalbimi anlatır. Kalbim ki iplik iplik içimi dolanan şiir tretman--âh, çoğul yalnızlık, çomak kalabalık!

İçinin sekans ayarıyla artık oynama çocuk! Yıllar yorgun, mesafeler hasta, iç-dış her mekân puslu, sen yine çocuk, sen yine şiir...

Hangi filmdi hangi kitapta sahiden unuttum. Hatırladığım iki dize nasıl da unuttuğum replik gibi: "*Saçlarımı koynumda saklıyorum/Arada bir ağlamak için!*"²

Ne kadar sussam kuyumu ve ipimi kendime anlatamam. Öyle derin düşmüşüm ki içime sorma, şiir-sinema perdemde aşk ile ân yanlış Allah!

Gözcümle konuş beni: Hayata gönül vizöründen bakan biri mi var oralarda, o biri ki eski yara kaderini anlamaya çalışan platonik espas ben gibi biri.

Âh, seni kendime ayırdım/dı--az ellerin çok süretin benimle!

Gençliğim dâhil *yirmidokuz harfe* gömdüm ömrümü—sen, şiir ve sinemalar uzaklaştıkça, elimdeki boş kafes gitgide adımın ilk harfini taşıracak metrajda bin h'üzün narbülbulü.

İki sokak arası, Sadri Alışık'tan Ayhan Işık'a iki dost eli gibi sarkıyor omuzumdan düşlerim. Annem uzakla yakının kesiştiği yerde adı Camdan Kalp olan bir filmin ara cümleleri sanki! Uzakla yakının örtüştüğü yer ki nasıl da bir şair cümlesi: "*Sevdim bir zamanlar, bedenimi taşıran her şeyi/Bunun için organ naklinde ilk kalbimi alsınlar*"³

Biri bile fazla kırk yaşımı çoktan geçtim! Sinema ve şiir dâhil günah soyundanım. Artık *sîn* bir harfin içine gömün beni!

Anne imgesi ılık sudur, sinemalar gibi. Geldim, göründüm, gidelim!

Bugün yakama gül değil de kendimi iliştirdim. Üç defa geçtim de U harfinden ve aşk kelimesinden--âh, kalbimden geçemedim!

Filmlerden öğrendiğim hayatlar ölmüş olsaydı bende, bunca uzun yaşar mıydım şiirlerde--bordo sone çoktan ölmüş olurdum herhalde. Stop!

¹ Metin Güven

² Hüseyin Peker

³ Edip Cansever

⁴ Atilla İlhan

⁵ Cemal Süreya

⁶ Ahmet Erhan

tarik gnersel

m  t e f e r r i k a , a t a t  r k . . .

1730'lar. Padişah I. Mahmud sorar
İbrahim Müteferrika'ya -kökeni Macar.
"Müslüman olmayanların zaferleri neden?"
Eser doğar -*Milletlerin Düzeni*: "Bir süredir
Batılı devletler din ve geleneğe değil,
akıl ve bilime göre yönetilmektedir."
Tevfik Fikret: "Fikri hür, vicdanı hr,
irfanı hür bir şairim."
II. Meşrutiyet. İşçi ve kadın hakları yanlısı
Krt aydın Abdullah Cevdet laik rejim ister.
Cihan Harbi: Osmanlı yenilir, işgal. Sevr'e göre
yalnız Orta Anadolu Türkiye.
Atatürk'le Kurtuluş Savaşı... Cumhuriyet. '28'de
"devlet dini" anayasadan çıkarılır.
Reis-i Cumhur: "Manev mirasım bilim ve akıldır.
Asla değişmeyecek hükümler getirdiğini iddia
aklın ve ilmin gelişimini inkr olur."
1937: Laiklik. "İlkelerimiz aydınlatici ana hatlar.
Gökten indiği sanılan
kitapların dogmalarıyla bir tutmayalım."
"ğretmenler, Cumhuriyet sizden fikri hür,
vicdanı hr, irfanı hr nesiller ister."
2015... şımarık mirasyedi gibi davranmıştır
laikliği küçümseyenler.
Oysa akıl özgürleşmesinin temel kalesi.
Demokrasi devriminin en hayati hamlesi.

gültekin emre

ç a t l a k ç a t ı l a r

Yol durmadı, kıpırdayan hayattı, az gidilen uz gidilen
Karşıdan gelen başka bir rüyaydı az görülen çok özlenen
Kaşını kaldırıp duruyor başında kar kalmamış dağlar
Gözü kara günleri nerede o denizlerin, korsanların

Ya bu sabıra ne demeli atların gemlerine asılıp duran
Ya bu bir ayağı çukurda savaş görmüş bunca fotoğrafı ne yapmalı
Duvarlar örülüp duruyor duvarlara karşı kaşı gözü mosmor
Islık ormanları kimleri çağırıyor ağzı var dili yok gecelerde

Ya bu ayazı bol gecelere katlanırsınız leylek yavruları
Ya kendinize yeni bir baca bulursunuz onca anten arasında
Eski mobilyalara kıyamayan bir kuşak da dolaşım dışı
Hadi biraz hava alalım düşlerin koynuna girmeden

Kışa değil, yaza sözüm yok ama bu güzel güze ne oluyor
İnciri bir yana bırakalım da zeytine taç giydirmemek olur mu
Ayrık otları değil ama Girit mezeleri şen gönüllere su serpmez mi
Mübadele kuşları da yuva yaparmış eskiden Ayvalık evlerinin çatılarına

fergun özelli

b i g b a n g

Ansızın titremeye başlıyorum, kaynağını belirleyemediğim garip bir ısınmayla. Çelimsiz gövdeden patlayan güçlü bir kaynak bu; susmanın ötesine yürüyüş, hatta haykırış. Sonra gün batımı renklerinin fütursuzca sonsuzluk havuzuna üşüşmesi... Binlerce, on binlerce, milyonlarca karıncanın şekersever beyinlere koşuşması...

İşitilmemek! İnanılmamak! Öksürük, hıçkırık, kusma!

Fal taşı gibi açılmış yüzlerce gözün tam da bebeğine saplanmış iki/üç soru. Ardından o gözlerden doludizgin taşan pişmanlık yüklü itiraf:

- Bağışla!

Yine de ses kalemiyle yazılmış tek kanıt yok hiçlikte! **Yok!**

Pistonlar sürekli çalışıyor. Dur durak bilmeden süren sürtünme: kıvılcım, alev, ateş ve kor; nem, ter ve sıcak. Hele sıcak... Atlet, gömlek söktürüp boşlukla baş başa bırakıyor nemli deri zarfımı.

Tıkanmış damarlarımı nasıl tamir ettirebileceğimi söyleyen yok! Tıpkı, kimin tasarlayıp düzenlediği belli olmayan bu akli yitik koşunun nerede ve ne zaman duracağını bilen birinin de olmadığı gibi.

Kulağım durmaksızın aynı notayı çalan görünmez davulcuyla.

"Her yerde kar var."

"Her yerde kan var."

Kimse duymuyor gözyaşı kahkahalarımı!

r a s t l a n t ı

Karşı karşıyaydık. Çam kokulu saçlarınla örttün, tanımadığım, bilmediğim kuşlarımı.

"Çiylerimi göstermem!"

Ne donup kaldım, ne üzüldüm. Uzaklaşverdim oradan. Öyle kararlıydım ki mini minnacık bir kuşa dönüşmeye.

ahmet gnbaş

y ı r t ı k y o l

Yok, ayrnlıgın bile tadı yok
zlediğiyle kalıyor insan
Kavuşmalar uzak mı uzak
gölgeler yetişmiyor erimine
Dünyanın şangirtisine can dayanmıyor
Karton hayatlar meselinde
herkes bildiğini okuyor ölümüne
Sussak mı hevesimizi n'apsak
stne üstlük kan damlatıyor
Bu yirtık yol bizi hićbir yere ćıkarmayacak

Bir ćiđnenmiřlik var aramızda
Hızlagećiyoruzzz kalbimizi
Dađın yankısını da gećtik giderayak
ormanını kuytusunu da..
Aşkla tırmandığımız yokuşlardan
hić rüzgâr esmiyor anılara
Ah, kimse gl kurutmuyor güvercin ućurmuyor kimse
Bir tundra ikliminde yapayalnız
kimseler tanımıyor bizi
Sarsak ve tenha!..

Eskidendi...
Evcimen glřl bir ćocuk
oturur tařlarını sayardı hić olmazsa
Yar ile yare
ne güzel yakışırdı birbirine
Telleri dolaşık mı dolaşık
sevdası ağır mı ağır
el yazısıyla uğurlardık son yolcuyu
Seyranı da belliydi gurbeti de
dönmeye yatkındı huyu suyu
Yařayıp giderdik dřbućuk

Ah, şimdi hangi kapıyla yoklasan
elinde kalır aćarı
İći gećmiř oflarla kıvranır zaman
Kimselere diyemezsin ićindeki bıćađı
desen de keser demesen de.
Gölgesi zindan mı zindan
ć beř bulut bařucunda oturur
Terk edilmiş okşanma durakları
kent dediğin adım başı küller savurur
Fıranı yüzüne gözüne bulaşmış
kasaba eskisi bir umutla oyalan dur!

Hem ne kalır gözlerinden geriye?..
Aşınır řiir ućlarıım, fincanımdaki kuşlar ölür
Kimsenin gıķı ćıkmazken bu kıyıma
kalbim gürültüyle bir daha bölünür
Keskin dnemećler de yutulur gecede...

Ahımı ćatlatan ćatlatana!..

•
•
• yusuf alper
•
•

b o y n u n a a s t ı

Kıvrıla kıvrıla akan bir suyun
Kavuşması gibi denize
Boşalması gibi zembereğinden
O saat ki açılır kapanır bir vadinin göğsünde
Yamacında bir dağın
Bir ovanın ucunda
Uçurumda yıkıda
Yaban bir küheylanın koştuğu yolda
Sürdüğü tarladır sabanın
Ekip biçtiğim açılır kapanır
Adem ki elma uğruna
Sonsuz yazgıyı astı boynuna

hülya deniz ünal • • • • •

n e r g i s

Mevsimin ilk nergisi unutulmuşluktan,
İkincisi, masal kahramanlarından
Sonra İlayda'dan, o ne masum yüz
Geriye kalanlar, Çingene kızdan
Sevgiliden, ne zaman?
Nergis ki güzelliğin dilidir
İnceliğin prensesi
Bambaşka bir ülkedir
Masalların özendiği
Ellerine açacaktır gün,
Solmayacaktır mis gibi doğan
Beş yıl daha çiçeklenecek
Kalbinde gömülü soğan

engin turgut

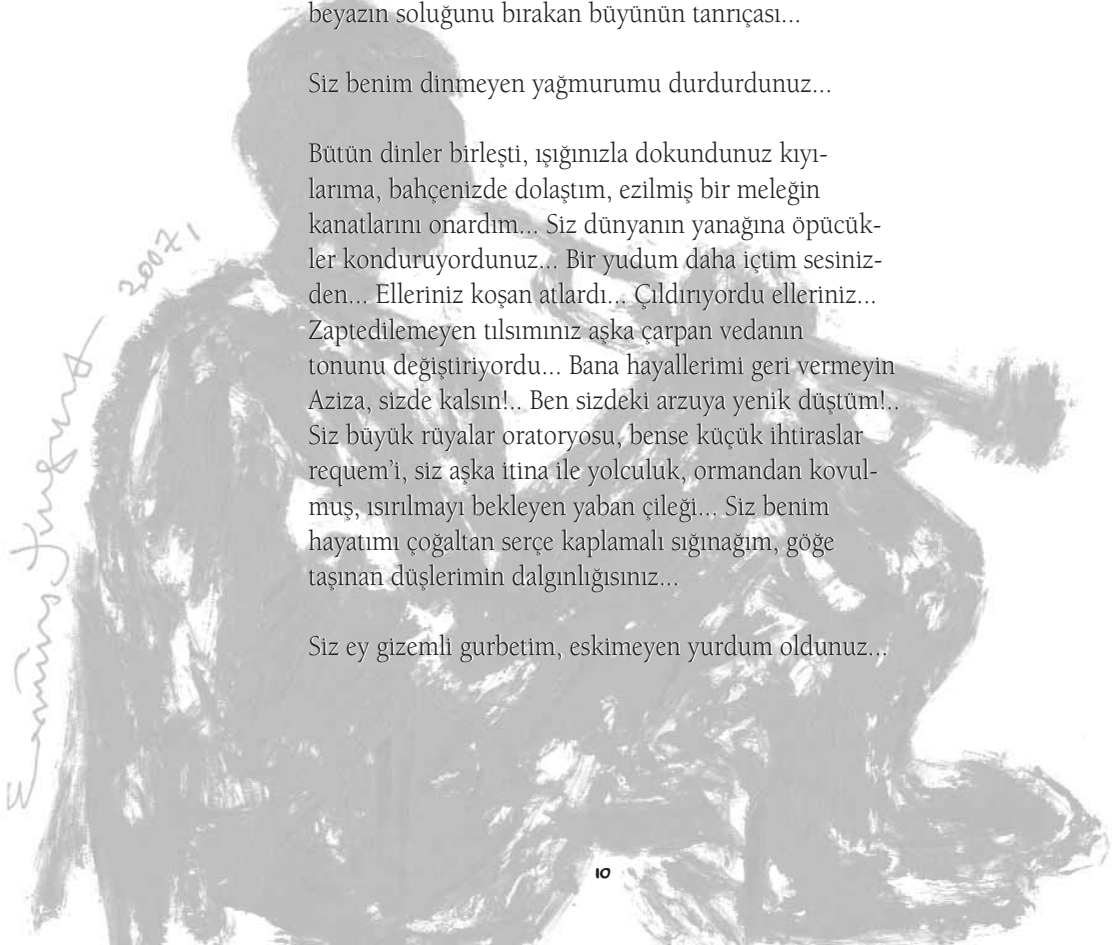
a z i z a

Tüyerim diken diken, ağzım açık dinledim sesinizi
sesinizi yutarak yaşadım... Sabun köpüğü çocuklar
küçük dillerini yuttular... Beyazdı sesiniz, konuştu
rüzgâr, aşkın eteklerinden dökülüyordu ışığınız...
Sabahlara kadar sürüyordu dans... Ellerimizdeydi
gökkuşağı, akan bir nehir, aşktan yapılmış bir göv-
deydiniz... Tenhanın acelesi var: Benim de acelem var
sizden hayata giden aşkta... İçimdeki ela gözlü
çocukla randevum var... Taşadığınız incelik ruhuma
değdi... Yüreğimin zarını yırttınız, elini kolunu
nereye koyacağını bilemedi kuşlar... Gizli bir arzu
iç geçirir, her şey yine nisana kalır, çünkü aşk anne-
sizdir ve her aşk ayrılığı besler... Ey notalara giysi-
ler diken, ruhumu jazz'ın siyahıyla yıkayan, ruhumda
beyazın soluğunu bırakan büyünün tanrıçası...

Siz benim dinmeyen yağmurumu durdurdunuz...

Bütün dinler birleşti, ışığınızla dokundunuz kıyı-
larım, bahçenizde dolaştım, ezilmiş bir meleğin
kanatlarını onardım... Siz dünyanın yanağına öpücük-
ler konduruyordunuz... Bir yudum daha içtim sesiniz-
den... Elleriniz koşan atlardı... Çıldırıyordu elleriniz...
Zaptedilemeyen tilsiminiz aşka çarpan vedanın
tonunu değiştiriyordu... Bana hayallerimi geri vermeyin
Aziza, sizde kalsın!.. Ben sizdeki arzuya yenik düştüm!..
Siz büyük rüyalar oratoryosu, bense küçük ihtiraslar
requem'i, siz aşka itina ile yolculuk, ormandan kovul-
muş, ısırılmayı bekleyen yaban çileği... Siz benim
hayatımı çoğaltan serçe kaplamalı sığınağım, göğe
taşınan düşlerimin dalgınlığınız...

Siz ey gizemli gurbetim, eskimeyen yurdum oldunuz...

mustafa özturanlı

a h m i n e ' l m e v t

sen beni nerenle dinledin izmir. inkar ediyoruz inkar edip sinkaf edeceğiz kanlarında her bir sözü. ve ölülerimiz sözleşmiş gibi aynı gün dirilmişmiş halesinden. hangi

morgdan alındığın değil, hangi mezarlıkta sorgulandığın; kurtçuklar, ayrılıkçılar, oğlumlar. hangi mavnalarla kaçtığın, halkından korkanların kriptoları, oy. koyunsütüyle mayalıyor

ölüm kefeni; karaçapak. kepenk açamayan hakkari esnafından beri... küfrediyoruz küfredip linçedeceğiz, sarnıç yerine karaf, tansık yerine siren, mayın yerine telkari.

harf yerine taş çalıyoruz kağıda. ıslak imza atacakmışız toprağa, oy. yani karpitle beyazlatır gibi donbezini, kalçasında üzümünden bir çingrakla saklanacak sandala bekri.

sen beni nerenle dinledin izmir. boktan boyalaktan faytonlarına fiş fiş. saat üç istikametinde her gün öksürür dedim ya sana o deyyus. bak be izmir. dön bi' bak; gör tut kokla ısır kus.

ölü sayısının artmasından endişe ediliyor!

temmuz 2008, izmir

bülent güldal

k a h k a h a ç i ç e ğ i

Sen olmayınca dağ öksüz mü kalır?
Türküleri susar mı denizin?

Gül tomuru kurur mu?
Duyulmayınca sesin?

Gözüme yansıyan kıvıltılar panosunda
bunların hepsi olur mu, olur

Adımların düşmezse yollara
bakışınla okşanmazsa dağ

Bulanık akar berrak sular
kirlenir dünya bana kalırsa

Kıyılarına küser
şüirim fesleğen denizi

Bunların hepsi olur mu, olur
ey kahkaha çiçeği

gözde dilek güzel

y a l n ı z c a k i t a b ı y o k

bir peygamber gibi söz bekledim şerrime
oysa tüm mağaraları doluydu tanrı'nın

kusur takviminde karanlığımı bastı sular
kendime yüzümü örtecek bir ayna tutamadım

kalbimde kaynayan aksi kuyu suları adına
şüphesiz yusuftan daha güzeldim

eyyüb müydü, ömrüm müydü sabırdaki imge
şurada çatlayan taşı ben getirdim eksik çölden

bana ilmimi verdi ateşin ağzıyla okunan sur
bir canın harfleriyle gördüm göğün kanımı

bir peygamber gibi yol istedim kavlime
oysa tüm hicreti kendi kadarmış insanın.

hüseyin peker

t ü r k ş i i r i n i n “ H ” l e r d e n ç e k t i ğ i

Benim yazgım bu. İlk arkadaşım Halim Karataş ve ilk arabamın plakası HA 163'den beri “HA” uğur hecem olmuş. Hadi diyelim “H” de karışsın işin içine. Adımın ilk harfi “H”den başlayarak, şiirimizde birçok “H”nin içine girdim. İşim oldu onlarla. İşte bu yazıda Türk şiirinin “H”lerden çektiğini anlatmaya çalışacağım. Onlar arasında gezinerek, serüvenlerine ortak olmaya çalışacağım.

**“o tren gitti
ben kaldım
sigaram söndü ateşim yok
meyhaneler çoktan kapanmış”**

diyen **Hüseyin Yurttaş** mesela. Foça'nın yoğurduyla ünlü köyünden devrimci söylemler ötürür durur. Politik bir yönü vardır durmadan. Şiirlerinde incelik, ama söylevlerinde kalınlık, kesin konuşur, ülkenin bayrağını üstümüze çeker.

**“Her toprakta ölülerim var
Atlaslar parçalar yüreğimi bu yüzden
Ateşten bir ordudur bütün sınırlar”**

diyen **Hicri İzgören**, Diyarbakır'ın bir köşesine çömelmiş, hüznünü Dicle sularında yıkamış bir toplumsal söylem. Kanı doğuda Yezidi'den Süryani'ye her dilden çarpıyor.

**“kendi yasımı tuttum, ölüydüm, aşk şehidi.
bir aynaya düşer de kırılırken bedenim,
söylenen söylenmeyenle mühürlendi idi...”**

Hilmi Yavuz, senelerdir güzel ve derin şiirle karşımızdan eksilmedi. O cepheden bu cepheye donanımlı bir yapıt gibi dikilmekten kendini almadı. Onun da şiir ömrü İlhan Berk gibi uzun anılacak.

**“Çocuk okutuyor gurbette
sarışın başında bulutlardan bir çelenk
ay tozutan şu tepelerden geçseler donacaklar
kar kalkınca sınav sonuçları gibi”**

Hidayet Karakuş'un beyefendi kimliği hiç değişmedi. Her zaman sakin, ikna edici kimliğiyle şiirimizde düzgün duruşun simgesi.

**“Öl dedim Hüseyin'e
kalbine saplayıp hançeri
Hüseyin Ferhad senin yoldaşındır
mazlumlar indinde”**

Hüseyin Ferhad'ın Türk dilinin her türlü inceliğinden sınıdığı, o incelik koşusu şiirleri, hepimizin şiir coşkusu oldu yıllarca. Ama şu dönem sustu. Yazı hazırlıyor arada. Durulma veya olgunluk döneminde sanki. Yapacağı her şeyin hesabı üzerinden konuşmaya kararlı.

**“odalar ardından susuyor evler sana sığıntı
çantana yok sigaranı da yanına almamışsın
bacaklarının arasındaki uçurum kendini
yiyip bitiriyor”**

Halim Şafak da Bodrum'dan mesleki nedenlerle Kayseri'ye taşınıp, Bireylikler; İmlasız, Kavram Karmaşa, Eşik dergilerinin yaratıcılığını üstlenmiş bir şiir emekçisi aynı zamanda.

“Bir çınarın içinden geçiyorum
ince kabuklu çocukluğundan
su'dan sebepler de ormana dahildir
yaralar da kardeşdir kabuklarıyla”

“Ağaçlar Kitabı”nda böyle diyor **Hülya Deniz Ünal**. Gerçekten kendi de kocaman ve insancıl yüreğiyle şiir dünyasını kucaklayacak kadar zengin. Onun arkadaşlığından mutlu ayrıldık hep. Şiirin not tutan, eksik tamamlayan ablası.

“Öperek cebine katlayıp koyduğun mendili
nakışlı yerinden tut”

deyiveren **Hüseyin Köse** kadar, **Halide Yıldırım** da seslensin bize doğudan, zaten batıya hiç uğramamış gibi. Her esintisi doğu kökenli bir içtenlik elçisi. **Hasıp Bingöl** de öyle. **Hayriye Ünal** da... **Hilmi Haşal** da... **Hakan Cem** de... “Birkaç güzel hayale sahibim” diyen **Hakkı Çınar** da... **Hakan Keysan**'i Denizli'ye uçuran kuvvet, “boncuk boncuk ezberle” diyen **Halil İbrahim Özbay**'i şiirin bunca zahmetine kattı bence. Durmadan hem öğretmenlik yap hem de şiire geç kalmadan koştur. Kolay değildir ustamın savaşı.

Hakkı Avan'i Manisa'da büyüten kuvvet, “seni uzun bir dönüşe saklıyorum, kabarmış bir denizin içinde yürüyorum” diyen **Halil İbrahim Polat**'i şiirin içinde ağır işçi yapmıştır çoktan.

Hayati Bakı'den **Halil İbrahim Özcan**'a, **Hakan Savlı**'dan **Hakkı Zariç**'e bir uzun serüven bu Türk şiirinde “H”lerin yolculuğu.

Finali iki dev H ile bitiriyorum. Ve eksik kalan “H” anmalarım için kusura bakmasınlar diyorum:

Halim Yazıcı'nın yazdığını herkes yazmaz. İşte örneği:

“ben el sallıyorum
künerler çatırıyor güneşin altında
bir çoban köpeği sokuluyor koynuma”

Ya **Hüseyin Alemdar**... Sözün son noktasında ol! Kulakları çınlasın şiirin... Ve isminde “H” harfi yaşatan herkesin...

“uçurumda açan adsız çiçek kadar genç
olsam”

desen: burcu firdevs demirağ

ü r k ü n t ü

oğuz tüмбаş

koltuk altında pirelenen düşünce,
çubuğunu tütüren güç,
kaymağını yiyen tabaka...
çelme takar, düşürür
umudu yüreğinde taşıyan adamı.
gölgesinden korkan ürküntüler
yaratır sokaklarda!

ortak olan ne kaldı sanki?
ama aynı dünyayı paylaşıyoruz hâlâ!

sen de halktansın,
sen de insan.

gülmesini biliyoruz,
şarkı söylemesini de.

hem kavganın belini kırıyoruz
ulu orta
ama isteyince ne güzel dost oluyoruz
kol kola geziyoruz,
sevgiden dem vuruyoruz,
ayrımındayız aşkın;
istersek karanlığı da çevirebiliriz aydınlığa...

kemal gürcan ●●●●●

s e m a v i m a v i

Büklüm büklüm büyümüştü bulutlar
Sonsuz derin semavi mavi gözlerin
Yağmurlu yüzünde hüznün
Bakakalmıştın
Kolyeli yağmurcunun ardından

Gecenin gizi gölün üzerinde
Sabah buğusu büyülüyordu
Gökyüzü uzaklara kaçmıştı
Karlı yüzünde sevinç
Şaşakalmıştın

Savrulan; kızkuşları, yeşil düdükçünler
Altın yağmurcunlar arasında
Yudum yudum
Koyu kahve, konyak içmiştik
Yan çöken, sedir sandalımızda.
Söz vermiştik, nilüferler açınca

● **gülce başer**

● **f i n a l k a h v e s i**

● o gün başka bir şey olmadı
sadece arkadaşlık, böyle bildi
gülçüsü, falcısı
tembihli garson tanıklığında
çoktan kapattık hesabı
gevşek pazarların kordon'unda
mahcup değildi yapıştırıp alınımın ortasına
okuyorum rozetimi
iyi halden mazur sevgili
üflenen bir şey ruh, sıkılıyor
tıkanan lavabo başında
dırlanan musluk adına ispilemekten
çocuklardan bilye üten adamı
süpürür kendimi halımın altına

uluer aydoğdu

●
● **uluer'in, Pen-Ek Rataranuang¹'a,**
● **Beyninden Vurulmuş halde,**
● **tepetaklak yazdığı mektuptur**

- Karaokeyi severim, tersinden çiziyorsun ya o
ağaçları ve
perileri.

Sevgili Pen,
sana rastladım
rastlamak kapıp çalmak demektir buralarda
seni kaptım, seni çaldım
hayatın bir bildiği olmalı
beynimden vurup
basbayağı büktün beni, evrildim
alacalandı mı üzüm durmaz yürür şaraba
sonrası şiir kerim
bir rüyaya koyuldum sanki uzun ve ince.

Evrendeki Son Yaşam, kalecik karamdır,
öküzgözüm.

Kızılırmağı bilir misin
gökyüzünde doğmuş abdalın biridir
onun kalbinden ne geçiyorsa Pen
Hayalet Dalgaları'nın kalbinden de onlar geçiyor,
bilesin

kertenkelelerin kanununda ne varsa
durmayarak durmak, bunun üslubu, bunun
renkleri

Kenji'nin kanununda da var
bildim, işin şarap damıtmak senin
kalpleri sulamak
aşağıları yukarılayıp yukarıları aşağılamak
bu bir raks, bu bir gökyüzü kayığı
belki de bir tilt makinesidir
gördüm
gökyüzü eşrafından *Kristofer*
bir büyük ormanda yaşayan karatavuğun teki de
diyebiliriz pekala
uyuklayan taşı toprağı alıp bir güzel çiğnemiş
kalbiyle

şıra yapmış
hayatın yanağına gamze yapmış
alaycı tebessüm anıtı kasvetin ortasına
bıraktığı lezzeti
olsa olsa *Evrenin Sonundaki Restoran*²a gidip
Büyük Çöküş³e bakarken yaşadığım o karşı, o
ters lezzetle kıyaslayabilirim
Tul, demokrasinin bittiği yerde esaslı bir
yumruk, of

ete sevdalı canım bir bıçak, of
şiir hızında bir kurşun
kimi zaman böyle anlaşırız birbirimizle
öyle değil mi sevgili Pen!

Bozunup gidiyoruz
savrulup gidiyoruz
sürüklenip
yaprağın bir bildiği olmalı
gidip ona, ağaca, rüzgara sormalı
diyorlar bir şey ne kadar ihtimalsizse
yapamayacağı hiçbir şey yoktur tıpkı hayat gibi
ummandan, o büyük gölden şartlı tahliye
olmuş işte

senin şu tatlı *Noi*, sonra onun kardeşi *Nid*
solacağı halde açan çiçeklere aşk olsun
bunu şiir olsun diye yapıyorlar herhal
bir nesil daha yeniden başlıyor
burada kalmak tehlikeli ve yasaktır diyen bir
oluş emre sarılı
anladım ki alacalı ve sıracalı bir memleketimiz
var kaburgalarımızın altında

at, at olmanın
kaplan, kaplan olmanın
insan, insan olmanın mağlubu
çünkü nehirdir zaman
çünkü dağları söküp söküp varoluş sahanlığına
taşır

çünkü yeniden, yeniden karlıyoruz
çünkü bu gitmelerimiz günün birinde gelmek
olacak
tutku der kimileri buna, oyun der, *yaşama uğraşı*
ipini kopartmış bir uçurtmanın⁴ söylediği gibi
ölümün tersi doğum değil
ihtirastır, adamım, safkan bir at, ihtiras
sen çok yaşa emi!

Ben seninle ilerilere gittim, çok ilerilere, gerilere
rüzgarda dal budak salmaları, kökleşip
yerleşmeleri göremezsin

ben o rüzgara
kırlangıçlar çağırıyor da hayır mı dedim
ben o göğe gittim
bir büyük ırmakta yıkandım hep ilk defa
dünya bir bütünden konuşmaya ihtiyacı yoktur
sevgili Pen, bilirsin

ne zaman bir yerimiz ağırır
orası konuşmaya başlamıştır
ben o dile
kainatın ağrıyan yeri insana gittim
zarlar yuvarlanıyor henüz, zarlar gelmedi
dişleyip dişlenmeye
*kimi zaman birisiyle iletişim kurabilmenin tek
yolu onu öldürmektir*, diyordu Kapote
*bukalemunlar için müziğe*⁵ gittim
gittim, gittim
şiiir yazabileceğime yumruk atabilmek isterdim,
diyen *gökçenur*⁶ bir şaire
yapıp ettiğimiz dünya karışmış havaya
karışmış suya, karışmış söze
yapıp ediyor bizi
o diyalektiğe gittim ben
senalar olsun çam ağacının hışırtısına, bir
elmanın çekirdeğine.

Pen,
zihin, bilinç ve göz arasında kapalı gişe birer film
olan hayatlarımız
evren hakkında birer evren olan çılgınlardır tıpkı
senin filmlerin gibi
ölümden daha doğumcul
doğumdan daha ölümcül bir film var mıdır
herkes toplansın bakalım iç açıcı ve acılarını
bir sığırçık ediyor mu acaba
biz, icabında kuş
icabında kuark yıldızın birinde
icabında hakikatin işçisi
biz, bir var bir yok
biz, aşk, kavga ve elveda!

Mahsus şiir eder gözlerinden operim, sevgili Pen.

Mutlubaharlarevi, Şubat 2015, İzmir

¹ Taylandlı yönetmen. Beyninden Vurulmuş, Evrendeki Son Yaşam, Hayalet Dalgaları, Orman Perisi filmlerinden bazıları. Christopher (Doyle), Evrendeki Son Yaşam filminin görüntü yönetmeni. Kenji, Noi ve Nid, Evrendeki Son Yaşam filminin kişileri.

² Douglas Adams'ın Otostopçunun Galaksi Rehberi serisinin ikinci kitabı, 1980.

³ Big Bang'in (Büyük Patlama) tersi, Big Crunch (Büyük Çöküş).

⁴ Tennyse Williams.

⁵ Bukalemunlar İçin Müzik, Truman Capote, Remzi Kitabevi, 1990.

⁶ Gökçenur Ç.

Şakir Özudoğru 1986 doğumlu.

Bulgaristan göçmeni. Anadolu Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışıyor. 2005 yılında *Garipsemeler* adlı ilk kitabı yayımlandı; 2014'te *de Arzu Kuaförü*, *Yasakmeyve Yayınları* arasında çıktı. Eleştiri yazıları ve şiirleri birçok dergide yayımlandı, fanzinler çıkardı. İlk sayısı Mayıs-Haziran 2013'te yayımlanan iki aylık şiir dergisi *Gard*'i çıkarıyor.

Şakir'le *Arzu Kuaförü*'nde oturduk, biraz lafladık.

onur çalı

“şiir pırasadır”

Onur Çalı -Şiir için yığınla tanım yapıldı bugüne kadar. Sözelimi, Salâh Birsal, “Şiir maydanoz değildir.” der. Yıllardır şiirle uğraşan biri olarak, senin için (ya da sence) nedir/ne değildir şiir?

Şakir Özudoğru -Yönetmenliğini Rajkumar Hirani'nin yaptığı 2014 yapımı PK isimli filmde Aamir Khan, dünyaya başka bir gezenden gelen ve dünya hakkında hiçbir şey bilmeyen bir “uzaylı” astronot karakterini canlandırır. Dünyaya geldiği gibi onu getiren uzay mekiği ile arasındaki iletişimi sağlayan cihaz çalınır ve izleyeceğimiz serüven boyunca karakterimiz bu cihazın peşine düşer. Bu filmde dünyanın gerçekleri öylesine çocuksu bir atmosferde anlatılmıştır ki ismi PK (pikey) kalacak olan uzaylı astronotumuz dünyanın nasıl bir yer olduğunu çocuksu sorular sorarak ve çokçası karşılığı şiddet olan çocuksu deneyimler yaşayarak bin bir badire atlatıp öğrenir. Lafı uzatmadan şiir kısmına geleyim. Film şiirsel olmasına şiirseldir ama konumuz şiirsellik değil, şiirin kendisi. Kumanda cihazını çalan kişiyi sorduğu herkes PK'e, bunu ancak Tanrı'nın bileceğini söyler. O da dünyadaki –ki dünya Hindistan'dır– birçok tapınma biçimi ile Tanrı'ya derdini anlatmaya çalışır. Sonra bir gün fark eder ki aslında bütün

tapınma biçimleri “yanlış numara”dır. İnsanların Tanrı'ya ulaşmasını sağlayan bütün din adamları Tanrı'ya ulaşmak için yanlış numarayı çevirmektedir; o nedenle Tanrı ve insanlar arasında hep bir mesafe, insanların ona ulaşmasını engelleyen bir yanlış numara vardır. PK'in yaptığı şey çeşitli oyunlarla bunun yanlış numara olduğunu göstermektedir. Ne bir Tanrı'ya işaret eder ne bir tapınma biçimi önerir ne de herhangi bir hakikatten bahseder; tek yaptığı din adamlarının yanlış numarayı aradığını ispatlamaktır. Bana göre, şiir de tam burada başlar ve biter. Kendi dil sistemlerimizde şiire dair tanımlarımız, açıklamalarımız, büyük ve esrarengiz tespitlerimiz bize bir an için mantıklı, inanılır, büyüleyici vb. gelebilir; ama ne yazık ki bu “yanlış numara”dır. Şiir, her ediminde bunun yanlış numara olduğunu bize tekrar ve tekrar gösterir. Bu nedenle Salâh Birsal'in tespitine karşılık bahsi yükseltmekten başka çare yok. O zaman şöyle bahsi yükseltiyorum: Bir gün yaşadığım şehri ziyarete gelen bir misafirimi bir mekana götürmüştüm. İki eğlence mekanını birleştiren bir koridora açılan bir kapıdan girip ya sağdaki konser salonuna ya da soldaki gece kulübüne gidecektik. Sağda bir masa üstünde birkaç kilo pırasa yığılmıştı ve konser salonuna gireceksek görevli birer pırasa almamız

gerektiğini söyledi. Ben de merak ettim ve konser salonuna baktım. Sahnede Babazula vardı ve sahnenin önünde toplanmış bir kitle ellerindeki pırasaları havaya kaldırmış ileri geri sallıyordu. Bence burada maydanoz değil ama pırasa bir bakıma şiir olmuştu. Elbette iyi bir şiir mi kötü bir şiir mi olduğunun tam da “iyi” sözcüğünün kökeninde etik ile olan ilişkisini aklımızdan hiç çıkarmadan cevaplamak lazım. Ben orada susmayı ve evimin yolunu tutmayı tercih ettim. Şunu da söylemeliyim sanırım, o günden beri ne zaman bir Babazula şarkısı duysam içim burkular.

Onur Çalı -Filmi merak ettim. Peki, o zaman senin zerzevatınla sorayım, PK buna ne derdi acaba; “sokak neden her zaman bir cellat arzusunun pusuda yattığı o kaldırımlar altında kan nehirleri, düş mezbaha?!” (Arzu Kuaförü, sayfa 50)

Şakir Özudoğru -Aslında burada filmin imtina ile açıklamaktan kaçındığı, anlatının zayıf halkasını oluşturan bir şey var. Şöyle ki, PK'in bir bilgiyi transfer edebilmesi için o bilgiye sahip olan şeyle dokunsal temasa geçmesi gerekir. Dünyaya geldikten sonra başına gelenleri anlatırken PK, bir sürü kişinin elini tutup ‘dil bilgisi’ni kendine transfer etmeye çalıştığından bahseder: Erkeklerin elini tutar, ona bir erkeğin bir kadının elini tutması gerektiği söylenir; önüne çıkan bütün kadınların ellerini tutmaya çalışır ve başına çeşitli belalar açılır. En sonunda ilk önce kamyoneyle ona çarpan, tam oradan sıvışacakken merhamet gösterip onu yanına alan biri onun bu durumuna içerler ve onu büyük bir geneleve götürür. Burada bir seks işçisinin altı saat boyunca ellerini tutarak dil bilgisini kendine aktarır. Senin sorduğun burada temelleniyor bence. PK'in kendine aktardığı nedir: Dil yetisi mi? Bir dilin gramer kuralları mı? Sözcük bilgisi mi? Çünkü PK film boyunca aslında dilin mecazlı kullanımından ve yerine geçtiğini iddia ettiği şeyden farklı şeyler ima etmesinden mustarıptır. Gerçekten de PK'in kendine aktardığı nedir? Bir

toplumun dilinin gramer kuralları ve sözcük dağarcığı mı? Dil yetisi ve bununla birlikte gelen dilin temsil gücü mü? Anlatı bu soruları unutmamızı sağlar. Ama biliriz ki dil sadece bir temsil aracı değildir, aynı zamanda icra eder; bir şeyi dilsel olarak ifade etmemiz onu icra ettiğimiz anlamına da gelir, benzer biçimde bir şeyi icra ederken dile ihtiyaç duyarız. Buna insanların dil iktisadı diyelim, zenginliği ve kıtlığı bir araya getiren bir gerilim hattı.

2009 yılında yayınlanmaya başlayan “Lie to Me” isimli televizyon dizisinde temele koyulan şey evrensel kimi duygu ifadelerine sahip olduğumuz, bunların jest, mimik ve konuşmalardaki vurgu, bekleme, ima ve söz alma sırası gibi unsurların ölçülmesiyle ortaya çıkarılabileceği, dolayısıyla bir kişinin doğru mu yoksa yalan mı söylediğinin tespit edilebileceğidir. Bu bir bakıma tam da şiirin tersine işler. Kimi bedensel performanslar sergileriz ve birkaç bilim insanı der ki, aslında şu anda söylediğini hissetmiyor, hissettiği şey şu; bedeni söylediği şeye inanmadığını gösteriyor. Bir dilin sözcük hazinesine, kurallarına, etimolojine, mecaz üretme kabiliyetine uygun olarak bazı şeyler yazarsın ya da söyleriz sonra yazdığımız/söylediğimiz şeyin hem kendi gözümüzde hem de onu dinleyen/okuyanların gözünde tamamen başka bir şeye dönüştüğüne şahit oluruz. Kriminolojinin baş belası olan şey, edebiyat için vazgeçilmez olana dönüşür.

PK'e dönersem, onun bu sözcüklerle hiçbir derin bağı olmadığı için ilk olarak söylenen ona anlamsız gelecektir; çünkü o, –birçoğumuz gibi– dilin sadece anlam üreten bir temsil sistemi olduğu yanlışlığını taşımaktadır. İkincisi, bu mezbahanın nerede olduğunu soracaktır, elbette oraya gitmek için değil, oradan sakınmak için. Bir seçenek daha var, o da şiirden hep ümit ettiğimiz gibi bu onun aktardığı dil mekanizmasını paramparça edecek ve o noktadan sonra sadece “saçmalamaya” başlayacaktır.

Onur Çalı -Peki sen niye bu kadar ara verdin saçmalamaya? İlk kitabın *Garipsemeler 2005* yılında yayımlandı, ki baskısı tükenmiş, bulmak çok zor. *Arzu Kuaförü* ise geçen yıl yayımlandı.

Şakir Özudoğru -Aslında saçmalamaya ara verdiğim söylenemez, saçmalamanın tek mecrası şiir de değil herhalde, Michael Löwy'nin gerçeküstücülük için dediğı gibi "bilinçdışının kristalimsi derinliklerinden, arzusunun uyku tutmaz uçurumlarından, haz ilkesinin sihirli kuyusundan, hayal gücünün akkor müziklerinden" gelen sanat alanı var, hatta en güzel saçmalanacak alanlardan biri olan gündelik hayat var. Şaka bir yana, galiba saçmalamayı, edebiyatı fazla ciddiye almaya başladığım bir zaman bıraktım. Elbette bunda, lisansüstü eğitimi ve kuramsal bir alana yönelmemin de etkisi var. Ama biliyorsun işte, bir şeyi ciddiye alırsın, o şey ciddiye alındığını anlar ve sana ciddi görünür. Sonrası aranızdaki ciddi bir ilişkidir. Takip eden her adımda bu ciddileşir, ciddileşir. Ciddiyetin en yoğun olduğu zaman ise ironidir. Mesela, ben sana ciddi bir konu hakkında bir söz versem ve her karşılaştığımızda bundan bahsetmemize karşın bunu yerine getirmesem, aradan yıllar geçse, artık bunu her anışımız eninde sonunda ironik olacaktır; hatta bu kadar ciddiyetten sonra söz verdiğim şeyi yapmam bile ironiktir. Galiba, şiirle aramızdaki ciddi ilişki bu ironik noktaya vardıktan sonra tekrar saçmalamaya başladım; tabii burada birbirimizi terk etmememiz önemli olan. *Arzu Kuaförü*'ndeki ironinin de sanırım bu ciddiyet mefhumuyla epey ilgisi var.

Onur Çalı -Sinema salonundan çıkıp *Arzu Kuaförü*'ne girdik sonunda. Senin şiirin için çok şey

saçmalayabilirim ama Arif Erguvan'ın *BirGün Kitap*'ta yayımlanan yazısındaki değerlendirmelerine çokça katılıyorum. Arif Erguvan, bahsettiğim yazıda "Şakir'in şiiri çok da bilinmeyen ve Gezi isyanında varlığı tahmin edilen Y kuşağını gövdeleştiriyo, onu her yönüyle, karşılaştığı bütün problemleriyle, nasıl kavranılacağına bilenememesiyle anlamlandırmaya götürüyor." demiş. Ne dersin buna?

Şakir Özudoğru -Bizden bir önceki kuşak bir askeri darbe ve onu takip eden yıllarda eski fabrikaların, parkların, caddelerin, sokakların alışveriş merkezleri, turistik rotalar, çeşit çeşit giyim mağazaları ve tüketime yönelik eğlence mekanları ile dolduğunu gördü. Tabii bunu görürken işsizliğin yükseldiğini, eğitim kalitesinin git gide düştüğünü, geleceğe dair umutların yittiğini ve yeni kuşakla arasında açılan büyük uçurumlara da tanık oldu. Biz, bütün bunların içine doğduk. Ama ben eski kuşağın değerlerinden, en azından taşımayı sürdürdüklerini iddia ettiğı değerlerden ve alışkanlıklardan pek kopabildiğimizi sanmıyorum. Dünyada Batı coğrafyasından Doğu coğrafyasına doğru gidildikçe modernitenin ve

postmodernitenin karışımı acayip kolaj kültürler pıtrak gibi çoğalıyor. Tabii bir de bunların birbirine nasıl baktığını, birbirini nasıl gördüğünü ve birbirilerini nasıl konumlandıklarını göz önünde bulundurursak, herkesin gönderme yaptığı o tarihsel büyük anlatılar, gündelik hayatın içinde eriyip giden ya da farklı kültürlerden gelen insanlar arasında katılaştan sınırlara dönüşüyor. Sanırım Arif'in Gezi ile birlikte gözlemediğı bunun bir parçası ama ben kendi perspektifimden baktığımda, Arif'in okuduğı

kadar kapsayıcı ve tutarlı bir şiir görmüyorum. Daha çok köksüzlüğe, yüzeye dönük bir çaba görüyorum, Arzu Kuaförü'nde. Bulgaristan'dan çok küçük bir yaşta Türkiye'ye gelip burada biraz serpildikten sonra hem bu ülkenin tarihini hem geldiğim ülkenin tarihini hem de bu ikisinin karışımından oluşan kendi kişisel ve ailesel tarihimi öğrenme ve kendimin kılma süreci gündelik hayatta yüz yüze geldiğim, birçok insanın çok kolay cevap bulabilirken benim apışıp kalmamı sağlayan birçok soruyla doluydu çünkü benim için. Belki Y kuşağına içkin kılınan bu gündelik olanla başa çıkma gayreti, bu kuşağa mensup olanların seksenden sonra doğup da kendilerine bir köken arama gayreti ile benim kişisel tarihimi kesitiyor ve onu katmerlendiriyor için de kapsama alanı genişliyordur. Velhâsıl, şöyle diyeyim, Arif dediyse, doğru demıştır.

Onur Çalı -*Yıllardır şiirle uğraşan; şiir okuyan, yazan, çeviren ve dergi çıkaran birisin. Yani işin birkaç cephesinde bulunan biri olarak senin fikrini merak ediyorum. Türkiyeli şiir okuru, şiir okuyor mu? İkinci Yeni, kuşkusuz, Türkçe şiir için önemli bir dönemeç ama sanki Türkiyeli şiir okuru, göğe bakma durağında bekleyip duruyor hala.*

Şakir Özüdoğru -Şiir okuru meselesi ne zaman açılrsa, aklıma Foucault'nun entelektüeller için söyledikleri geliyor. Foucault'ya entelektüelin ne olduğunu, kim olduğunu sorduklarında, böyle birini ya da birilerini tanımadığını söyler. Ne zaman toplumda bir infial yaşansa, çalkantılı bir zaman gelse, bir çeşit çatışma ortaya çıksa; medya, entelektüelleri göreve çağırır, birileri çıkar konuşur sonra olaylar durulunca bu kişiler yine ortadan kaybolur. İşin garibi, onların söyledikleri şeyler, sundukları çözüm önerileri, getirdikleri eleştiriler de onlarla birlikte toplumsal hafızada solar. Buna yakın bir şeyler söyler düşünürümüz. Sanki, bir şeyin tamir edilmesi gerektiği bir anda, elinde arızayı çıkaran aygıtı göre

düzenlenmiş alet çantaları ile birileri beklemektedir sürekli. Kendilerini bir prensesi kurtarma görevinde bulan, ünlü atari oyunundaki tesisatçı Mario kardeşler gibi. Ama ne yazık ki bu bizim hayal gücümüz. Şiir okuru da şairin ve yayıncıların yarattıkları imgesel bir şey gibi geliyor bana. Ne zaman şiir kitaplarının okunmadığından, şairlerin pek bilinmediğinden falan bahsetsek "ama insanlar şiir okumuyor" denir; sonra sanki insanlar çok da buna zorunluymuş gibi, şiir okumaları, yeni çıkan şiirleri, şairleri takip etmeleri gerektiği varsayımından hareket ederek "şiir" in ayakta kalması için yapılması gerekenler listesi hazırlarız şiir okuru için. Sonra kendi hazırladığımız görev listesine uymuyor diye bir kez daha kızarız şiir okuruna. Oysa, bütün bu tek taraflı anlaşmazlık içinde, okurun istediği ne büyük bir şiir ideasını kurtarmak ne Türkçe şiirin uzmanı olmak ne şiir üstüne felsefi ya da edebi eleştiri ya da denemeler kaleme almaktır. Yaşamının yedeğine alacağı birkaç şair, hatta birkaç dize bile yeterlidir şiir okur için belki. Hepimiz bilmediğimiz, henüz tanışmadığımız belki tanışmamamızın iyi de olduğu bir okura yazıyoruz, biz onu tanımadan bizi tanıması için zorluyoruz. Hazırladığımız görev listelerini geçtim, bu tek örnek bile yeterince ağır bir yük değil mi şiir okuru için? Onun dışında, bırakalım şiir okuru ister göğe baksın, ister Çanakkaleli Melahat'ın dizinin dibine kıvrılsın, ister avare avare dağlarda dolansın, kentlin meyhanelerini ve genelevlerini turlasın. Madem söyleşiye maydanozla pırasayla başladık, şunu sorarak bitireyim: Mesele sen pazara gittiğinde pırasa ve maydanoz satıcıları ayakta kalsın diye bütün tezgahlardan alışveriş yapıyor musun?

onur akyıl

● ● ● ● ● g ü l ö y k ü

uzak bir ada, yas tutulmayan, narin ve bahardan yana
sendin, doğurgan, dudağında inceldi hayat
anımsatan serinliği yazın, yazın insanı kendine süren
sersemliği; tuzun yarasına da tuz... gittikçe konuşan
gittikçe yaz...

sana bir kuş çalıyorum, su söyleşileri sürerken
gidiyor gibi dururken, kıyıya benzetiyorum kendimi
yola düşkün acının kıyısına

ki yazılan gülün öyküsü, ne neye benzer
yosuna dönecek belki masum yaprağı
şiiir böyle dağıtırken sözü, kim küser erkenden
bırakıp kendini bir köşeye ağır...

bilinsin insanlar arasında
gülün yazılan yanı
hiç koklanmadı!

● ● ● ● ● ilke çalı ü ç k u ş a k

kuşlar göge esneklik katar
(ve böyeblikle dilimize de...)
esnedikçe gök seyreltir maviyi
mavi çıkar kendinden sütbeyaza çalar
maviden çıkma sütle beslenir mısralar

ruhkara kuşlar kalkıp konuyor huzursuzca
teselli ağacımın yorgun argın dallarına
tedirgin kökleri çekiliyor geceleri
bacakları karnında toplanmış cenin misali

dünyanın bütün geceleri akın toplaşın
kalbim nasılsa bir avul avlu ortasında
çağla mevsiminde keşfettik birbirimizi
çocuk-Ben; güneş-Tanrı; çıplak-Doğa

dumanlı ayazmalarda papatyalarla ovulduk
eştikçe sırlandı kayboldu eşya
bir şa(ir)mandan aldım kuş-kalem ve ayna
talip oldum üç kuşakta kanat vurmaya

t a ŝ l a r ı n s u  u y o k

mehmet sarsmaz

Usuma bir şey geldiğinde
Benim kendi kendime, güldüğümü sanma...
Ama gülerim, ama gülerim, ama gülerim...

Güldüğüm için beni ŝizofren sanma,
Ama gülerim, ama gülerim, ama gülerim...

18. yüzyılda uçak görmüştüm gökte,
Nasıl gülmüştüm nasıl, nasıl ama?
Satranç oynamaya gitmiyorum ya,
Dama gülerim, dama gülerim, dama gülerim...

Adım İslam ve komünistken hem
“tek yol İslam” derken ben, ne anlıyorsan öyle...
Sana gülerim, sana gülerim, sana gülerim:

Ama gülerim, ama gülerim, ama gülerim...
“Ben seni Büyük Altay gibi sevdim,
Sen benden Göztepe gibi kaçtın” gibi bir yazı okudum duvarda.
Taşların suçu yok, beyazın da;
Kırıntıların ışığı altında, yaklaştığımız yeşilin sıcaklığı
Korkak bir eylüle sığınaktı...

24.12.2014

turgut baygın

d ü ğ ü m

1.
ürüyen gün.
tiril tiril gece.

2.
esmer bir yüz eğiriyorsun
düşlerin çıkırık sesi.
el kadar yüzünle
zar zor bir pencere.

3.
uzan
günahın
ilmine.

●
● **muhammet güzel**
● **k a r ş ı m a s a l**
●

umut
masal olmasın
canım kardeşim
kaf dağının ardında
düşmandır bir yokmuş nöbette
batırmadınsa
kanatırcasına değil kanarcasına
tırnaklarını
sarılmadınsa bir varmışa
hançer olur kanatları sırtına
düşlerini yüklediğin ankanın

umut
masal olmasın
canım kardeşim
umut ıslık deniz kızının dudağında
bastırmazsan bağrına
ışıldatamazsan yüzünü
kanınla elmas pulların
canın atıp sarılmazsan
beklediğin yakamoz kıpırdadığında
umut 'malum şüpheli'
alır götürür ilk karşılaştığı kaçak avcı
bir pash zıpkının ucunda

umut
masal olmasın
canım kardeşim
umut bir bozlak
yitik rüzgarların dilinde
arada bir eser
dağların ışığa bakan yüzünde
yansılıkça yaldrasın
denizlerin tuzunda
umut masal olmasın canım kardeşim
düş olsun da masalların emzirdiği
masal olmasın
sarıl umuduna

ahmet tahta

k a n t o

Benim ırmak kokusuna alerjim var dedi biliyor musun

Çocukluğundan getirdiği bir ırmak kokusuna.

Islak güneşte kulaç attığı günleri getirip koydu.

Soft bir aşkın tam ortasına

Yaşantısının mavi denizinden birkaç damla yaş bıraktı.

Elimi uzun uzun tutmasından anlamıştım zaten

Beni bırakıp gideceğini.

O gün şehirde küçük sıkıntılarıyla küçük adamlar

Telaşlı telaşlı dolaştı, küçük alışverişlerle

Oyalandı ev kadınları.

O gün şehirde farkına varılmayacak insanlar

Yine birbirlerinin farkına varmayarak yaşadı.

Aşk sessiz çılgınlıklarıyla

gecenin soğuk yüzlü mermerine

Artık bir ırmak olmak

istemediğini yazıyordu...

俳句 HAIKU

hakan cem

satori şiiri haiku

Beş yüz yaşında; geçmiş ya da gelecek değil, şimdiki imleyen; dünya edebiyatında en kısa metin biçimi. 5-7-5 hecelerle (hece kuralına uymayan kuralsız Haiku'lar da var!) kurulan, Tanzaku (ince-uzun kâğıt parçaları) üzerine yazılan üç dizelik şiir, Haiku. Haijin adıyla anılan Haiku şairi, tanzaku üzerine yazdığı şiirleriyle ilgili resimler de çizdi. Haiku, başlangıçta Hokku ya da Haikai adıyla, (1500'lü yıllar) 5-7-5//7-7 dizeleriyle kurulu Tanka şiir zincirinde, birden fazla şairin oluşturduğu şiirin başlangıç üçlüğüken, yaşamdaki sahneler çizmenin (şasei) önemini önceleyen şair Masaoka Şiki'nin öncülüğüyle, 19. yüzyılın sonunda 5-7-5 hecelerle üç dizeden oluşan bağımsız şiire: Haiku şiire dönüşür. Coşkun Yerli'nin çevirisiyle Kenneth Yasuda, "Modern Haiku" başlıklı yazısında: "*Modern Haiku'nun tarihi, Şiki'nin Haiku'yu yeni ve bağımsız bir şiir biçimi olarak tanımladığı reform hareketiyle başlar. Modern Haiku'nun tarihi doğalcılık, romantizm, simgecilik ve prolatercilik gibi çeşitli yazınsal akımların sürekli denendiği, birbirine karıştığı ve çeşitliliklerle dolu, zengin bir alandır.*" diyor. Edo dönemi (1600-1868) usta şairleri Matsuo Başı, Tanuguchi Buson ve Kobayashi İssa'nın Tanka şiir zincirini oluşturan üçlükleri (5-7-5) bugün bağımsız Haiku'lar olarak okunmaktaysa da Hokku ya da Haikai perspektifi içinde Hokku adıyla anılır. Haiku, derininde, en az sözcükle çok şeyi anlatabilme, bu anlatışa eşlik edecek ritim ve müzikaliteyi, "Öz'e ait

olanı, ne söyleyeceksen on yedi hecede söyle" anlayışını taşır. İlk ya da ikinci dize sonunda duraklayan, yaptığı durakta, dizeleri imgesel savrulmayla ikiye ayıran ve beklenmedik bir söyleme ulaşan kırılmalı şiir. İzleğinde doğaya, mevsimlere de yaslanan, (yeni bir yaş ve olgunluk sayılan Yeni Yıl da beşinci mevsimdir!) kiraz çiçekleri ilgi alanı olan Haiku, kiraz çiçeklerinin güzelliği ya da açıldığı o anla değil, açılır açılmaz solduğu ölüm ânıyla ilgilidir. Yakıp yıkan, silen, unutan zamanın geçişi! Savaşlarla kuşatılan Japon tarihi şiire yansımaz, savaş kaçınılması gerektirir. Ancak şiirde, binlerce insanın öldüğü ovada esen rüzgârın hürmeti vardır. Japon edebiyatının yapı taşlarından biri olan Haiku, Borges ve Philippe Forest'in deyişleriyle, âni durduran, sabitleyen; insan ve doğa sevgisini merkeze alarak bireyi dildeki yinelemelerle olayların ışık geçirmez perdesini yırtan, bilinci içeriksiz bir esrimeye neden olan şimşeğe, Satori (aydınlanma) ânına savuran, düşündüren, sorgulatan, algı ve saptamalara zorlayan şiirdir. Haiku'nun bu ânı, zihnin tüm yarımsamalardan kurtulmasına, etrafındaki her şeyin kaybolmaya adanmış olduğunun saptamasına ve kendi yıkımına razı olmasına neden olur. Evrenin hayranlık uyandıran, kibirli ve derin sessizliğiyle iletişim kuran şair, bu sessizliğe boyun eğerek ustalaşır; Haiku'ya yol alır. Doğayla uyumlu yaşamı önceleyen Şintoist anlayışla yoğrulurken, düşünme anlamına gelen, Sanskritçe Dhayana sözcüğünden filizlenen ve Hindistan'dan Uzak Asya'ya

yayılan, (tasavvuf'la da paralellik kuran) zihni aydınlatmak, gönül ve düşüncedeki kaygı, ümit ve düşlerden arınmak isteyen Zen'le de yoğrulan Haiku, Zen bahçelerindeki sadeliği, sessizliği de taşır. Saf şiir anlayışı, melankoli, zaman mekan aralığı, Çin'den gelen etkilerdir. İnsan, doğanın içinde bir varlıktır. Bencil olmayan doğa! Çiçeği koparırsınız, o yine de sizden kokusunu esirgemez; ağacı kesersiniz, yine de son meyvesini cömertlikle sunar! Kurşun Kalem edebiyat dergisinin Haiku Dosyası'nda, "Barthes'ın Haiku'ları" adlı yazımda da sözünü ettiğim gibi: *Tırmıklanmış, geniş, düz ve sessiz toprağın üzerinde, hemen kenarda duran bir-iki kaya parçası ve belki sadeliği de yansıtan tek bir bitki! Mekânın sadeliği, ferahlığı, bizi kendine, içine çeker. Bir anlamda içsel yolculuğun eşiğidir bu. Haiku da, şiirin tipografik düzeni, düz ve sessiz sayfaya tek bir ideogram gibi düşmesi, dilde tekrarlarla okunması ve Satori (aydınlanma) ânına ulaşılması da, tıpkı Zen bahçesin-*

deki sadeliğin arasında öylece duran kaya ile bitki gibi ferahlığın, derin içsel yolculuğun kendisidir. Orda öylece duran taş tırmığın takılması gibi, şiirde, önemsiz bir izin birden karşımıza çıkması, kendini hissettirmesi! Roland Barthes, Romanın Hazırlanışı adlı yapıtında Haiku şiirin temelinde, şimdinin not edilmesiyle, parçadan (notlar) bütüne (roman) ulaşmaya çalışır. Barthes kitabında ayrıca, Haiku'nun, etkin bir sanat dalı olan fotoğraf sanatının Noemi'ne de (düşünülen şey!) yakın durduğunu söylemektedir. Haiku şiirin olmazsa olmazlarından olan, ânın belirlenmesi, şimdi'nin not edilmesi, deklânşöre basılan o kısacık an... Evrenimizde, bilgi ve toplumsal yaşamın fotoğraflarıyla varız. Haiku, fotoğrafa yaklaşıyor ve "Bu olmuştu!" der. Söylediğinin olduğuna dair izlenim verir! *Üç yaşlı sandalye / Denize karşı - / Dede, baba, oğul.* (Hakan Cem) Ânın içinde varlığı ve yok oluşu da ince bir hüznle duyurur. Şair Saimaro şöyle seslenir: "Kedi yavrusu /

Kokluyor - / Salyangozu!” Haiku, Virginia Woolf’un deyişiyile: “*Gündelik küçük mucizeler!*” Ya da Roland Barthes’in deyişiyile: “*Anlaşılır olmakla beraber, hiçbir şey demek istemez!*” “İşte bu”ya ulaşan. Bu! Bundan başka bir şey yok! Şair Nakamura Kusatao’ya göre Haiku, insan için bir ölçü, istek ve kanıların ölçüsü; insan olmanın özüne ulaşmak için bir araç. Ağırbaşlılık, içe kapanıklık, taşkınlık ve abartıdan uzak, cesaret, merhamet, ahlak öğütleyen Japon Kata sistemi ve üç dizelik okuma tekrarlarıyla, derinlerde saklı anlam katmanlarına ulaşılan buz dağı, Haiku.

Hokku başlangıç üçlüğünün, bağımsız, saygın bir şiire, biçim ve anlam yönünden zenginleştirerek Haiku’ya evrilmesine ve Masaoka Şiki’ye de öncülük eden Matsuo

Baço, 1600’lü yılların sonlarına doğru yazdığı, Coşkun Yerli’nin çevirisiyle Kuzey Giden İnce Yol adlı kitabında, şiir yelkenini dolduran rüzgârını şöyle anlatır: “*Zihnimizin baş köşesinde tutmamız gereken en önemli şey, doğru anlayıştır ve anladığımızı gündelik yaşantımıza yönelik güzelliğin gerçeğini orada aramaktır. Her an için, ne yaparsak yapalım, unutmamalıyız ki, o yaptığımız şeyle, şiir demek olan sonsuz benliğimizin mutlaka bir ilişkisi vardır! Çam ağacını öğrenmek istiyorsanız, çam ağacına, bambuyu öğrenmek istiyorsanız bambuya gidin. Bunu yaparken de kendi kanılarınızı bir kenara bırakmalısınız. Konunuz ve siz bir olduğunuz zaman, şiiriniz de kendiliğinden oluşacaktır. Yani, konunuzda gizli pırıltılar ararken, derin derin daldığımız bir zaman!*”

Eski havuz ya Kurbaga atlayıverir – Ah! Suyun sesi.	Sevilen çocuk olmayınca Kiraz ağaçlarının çiçeklerinde Hiçbir hakikat yoktur.	Kala kala Kuruyan otlar kalmış – Askerin düşlerinden.
Yazıklar olsun Miğferin altında ötüyor – Cırcırböceği	Uyan! Uyan! Benim gelen Bana arkadaşlık edesin diye – Uyuyan kelebek.	Ne de şen Dilencilerin yatağı - Böcek ezgileriyle.

Baço’dan sonra 1716’da doğan Tanuguchi Buson da Baço’yu izleyen Haiku’lar yazmıştır.

Tencereyi temizlerken Suda hafif dalgalanmalar – Yalnız bir martı!	Birden bir ürperme – Odamda ölmüş karımın Ayağıma takılan tarağı!	İlkbahar yağmuru – Çene çalarak gidiyorlar Hasır palto ve şemsiye!
--	---	--

Tanuguchi Buson’la bir dönem zamandaş olan Kobayashi İssa da Haiku tarihinin önemli ustalarından biridir. Kobayashi İssa: “*Bir dünya var ki orada insanlar sever, acı çeker ve ölür; orada herkes, sırası geldiğinde kendini isimsiz mucizeler-*

rin, varlığı harekete geçiren korkunç hayallerin ortasına savrulmuş bulur. Şiir bu dünyadan bahsetmiyorsa eğer, bir hiçtir!” diyerek şiir anlayışını paylaşır. O, şiirlerine hayatı sokar. Çiçek hastalığından ölen küçük kızının ardından Haiku tari-

hine iz bırakan şiirini yazan İssa: “Babası olarak ben, yağmur ve çamurun aniden mahvettiği o kusursuz çiçeğin yanında durup, solmasını ve çürümesini nasıl seyredebilirim? Annesi, çocuğun soğuk bedenine sarılmış ağlıyordu. Acısını

anlıyordum ama gözyaşlarının faydasızlığını, solan çiçeklerin sonsuza dek yitilmiş olduklarını da biliyordum. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu ve hayat sürüyordu.” diyerek o ünlü Haiku’sunu söyler:

**Çiyden dünya
Çiyden bir dünya bu –
Ama yine de yine de...**

Dünyadayız ve
Çiçekleri seyrederek –
Cehennemin üstünde yürüyoruz.

Okyanustan habersiz
Bir balık gibi
Zamanın içinde insan.

Şafak vakti –
Arpa yaprağının ucunda
İlkbahar kırağısı.

Çekirge!
Ben gidince göz kulak ol –
Mezarıma!

Yukarıda sözü edildiği gibi, 1800’lerin sonlarına gelinceye dek Başo, Buson, İssa ve daha pek çok şairin yazdıkları Hokku giriş üçlükleri bağımsız bir şiir (Haiku) gibi okunsa da 1892’de Masaoka Şiki,

Hokku giriş üçlüğünü, yeni ve bağımsız bir şiir biçimi olarak tanımladığı reform hareketiyle Hokku / Haikai’nin ortak paydasında Haiku’yla buluşturur.

Bir dağ köyü –
Yığılan karlar altında
Akan suyun sesi.

Pembeler arasında
Uçup duran beyaz kelebek –
Kim bilir kimin ruhu!

Hastalık sonrası –
Gözlerim yorgun düştü
Gülleri seyretmekten!

Coşkun Yerli’nin çevirdiği Kenneth Yasuda’nın “Haiku Yazmak” başlıklı yazısında Yasuda, günümüze ilişkin ilginç bir saptamada bulunur: “Japonya, 1930’lu yılların sonlarına doğru, sürmekte olan Çin-Japon çekişmesinin içinde savaşa hazırlanıyordu. Hükümet, Haiku şairlerinden savaşı etkin olarak desteklemelerini istese de şairler bu isteği reddettiler ve tutuklandılar. Hükümet sonraları, tüm kesimlerden bazı Haiku şairlerini barındıran bir grup kurdu ve bu grup iki yıl içinde hükümetin buyruğunda yazınsal bir örgüte dönüştü.” Bu süreç Haiku’da gerilemeye

neden olmuşsa da artık günümüzde Haiku şiir, şairlerin nefesiyle Japonya’da yenilenecek tüm dünyaya yayılmış; festivallerde kendine yer bulurken, çocukların şiir dünyasına giriş yapmalarına, şiiri sevmelerine de öncülük etmiş ve etmektedir.

Kaynak:
Matsuo Başo: Kuzeye Giden İnce Yol / Çeviren: Coşkun Yerli / Yapı Kredi Yayınları
Philippe Forest: Sarinagara / Çeviren: Hakan Tansel / Kanat Yayınları
Kenneth Yasuda: Modern Haiku / Çeviren: Coşkun Yerli
Oruç Aruoba: Ne Otuz altı Tanzaku / Varlık Yayınları

vedat araz

a h ! m a s a l

Ah! Masal

kar yağmaz artık bu şehire
çünkü; çerçinin çocukları terkettiği gibi
sessiz sedasız gökyüzünü devirip gittin.

Ah! Masal

ne tavşana para kaptıracak ellerin var
ne de Konak vapuruna binecek ayakların
anlayacağın Sivas gibiyim
yokluğunu hissettikçe
etlerim yanıyor cayır cayır... Ah! Masal
Saat Kulesi'nin önündeki kuşlar intihara kalkıştı
son anda farkettim tellerin yandığını
yoksa hepsi ölecekti hasretinden.

Ah! Masal

ne Karşıyaka'da midye yiyecek ağzın var
ne de dönüşte küsecek kızgınlığın
anlayacağın Roboski gibiyim
adını duydukça
etlerim paramparça oluyor... Ah! Masal
Zehra da şahit oldu o gün kör oldun bana
üstelik parmakların başka adamı taşıyordu
ve o an bana mahçupluğumu alıp gitmek düştü.

Ah! Masal

ne vicdanımı onaracak yüzün var
ne de adımları hatırlayacak hafızan
anlayacağın devrim gibiyim
her eylem seni hatırlatıyor
Gündoğdu'da katıldığımız 1 Mayıs gibi.

2014, Aralık

aydın uysal

t a r i h s i z a Ő k

beni baŐlamamıŐ bir aşkın tarihinde bul!
kaybedilmemiŐ bir umut.. yaŐanmamıŐ bir hüzünle
çık ar gelirim..
ki çıkıp gitmelerin tarihidir kalbim.

beni baŐlamamıŐ bir Şiirin ilk dizesinde vur..
kaybetmeyi bilirim.. yenilgiyi severim bir kadının gözlerinde..
kavga dilimin uç noktası..
uçurum ..uçurtma.. dudaklarım gökyüzü
hadi havaya sıkılan ilk kurşun olsun.. son sözün
gökyüzü aŐksız ağır yaralı..

ölmeyebilirim..
bir kuş çıkagelir sonra
tutar tutkulu bir yaranın derisini..

sen beni yaŐanmamıŐ bir aşkın tarihine bırak..
gün gelir elbet biter bir aşk daha..
bir aşk en fazla bir Şairi adam eder..

adamı olmayan bir kadın..
kadar yalnızlık..
kadını olmayan bir adam kadar hüzün..
koy ellerime..

sen bana baŐlamıŐ bir aŐkla gelme
çok kıŐtayım üŐütürüm kalbini...

gökkuşağı lori

Sen, gözlerime fısıldayan şiir! Gökçe yağmurların demiri çürüten, nergisi yeşerten yaşı. Söyle, Gidendönmez dağlarında mı kaldı elin? Kaç karınca, kaç taş, kaç balık var terazinde? “Ağacın kurdu içinde olur.” Yeniyetme bir öfkeyle taşıyorum kendimi. Zerresi kalmadı harflerimin, yerle bir. “Savaşçıların en değerli silahı kalbidir.” Dağlara çarpıp rüzgâra dönüşen kasırga! Bil ki kasırgalar da ölür. Asıl silah: sabır, sabır, sabır...

Benim için bir kitap yaz, diyor şiir. İki dize. Birkaç yırtık söz. Sözcük sözcüğü öpünce, aklın tozları –den halini giyinir. İpıslak olur dudaklarında hayat, ıslak ve sıcak. Ey, dalı içime büyüyen ağaç! Ayrılık sevmeyenlere yakışır. İkilemeler, üçlemeler... Ben hayatı kaçardım?

“İğne deliğinden Hindistan’ı seyrederim.” İçin için kaynar harflerim. Rüzgâr olmalıyım. Bu şiiri ben yazmalıyım. Ahh! Ahhhh!.. Sana akmalıyım. Sen, gölgemi biriktiren şiir! Hadi hemen gel, gelebilirsen.

Kıyamıyorum hiçbir acıma. İçinde sen olan. Duru birer mayıs hepsi. Rüzgâra karşı, güneşe karşı, hayata karşı. Buğdayım kırık, aşka yürümenin kitabını ezberler ayaklarım. Yeni açan yaprağın güneşten kaçan gözüyüm. Minyatür bir harfin puslu dürbünüyüm. Şiirden bir okyanusun mor mahzeni... Yıllandır seni.

Vücut kendi boşluklarını tamamlar. “Hafızanın hükmü”nde erir saatler. Bir asfaltı çökertebilir karınca tüneli. Ölme hakkını

dilek demirdelen

kullanır şiir de. Devasa umutlarım var ama hiçbiri eşsiz değil: ölçünlü dil, yerel iz, ince ayırım. “Leş yiyicilerin kanlı temizliği.” Üleşirler sıfır beden bakışları. Uçankale bombalar sözcüklerimi. Çıkarısız söz müdür şiir?

Ağaçlarda sular çekilir. Turnalar geçer, yapraklarım dökülür. Tersten okunur tümceler, ruhumu okşar dalların. Kestane karası bir fırtına. Şiirim kökü dışlanmış yıldız toprağında. “Göge Yükseliş Katedrali, Su Kulesi, Çaresizlik Kuyusu”. Korsan bir şairim dev aynasında. Şairler adası Lesbos’a üfleyin beni...

Sarı bulutları ayrıç koyarım düne, bugüne, yarına. Derişir düşler alev alev, yana yana. Yorgun bir şiir olur yanık kokulu mavi. Zaman ilikler tene, bordo eksenli binlerce öpüşü. Bir hançer saplanır göğsümdeki akrebe. Kimildar sözcükler, nefes verir düğüme. Elinle kalbimi böl, içimdeki saat deliyel!

“Zamanın Tozu”nu silkeliyor tanrılar. Toprağın tenine saklıyorum sesimi. Bilmediğin sözcükleri arıyorum birer birer. Demirağaç gibi bükülmüyor aklın. Katil karıncaların gözlerinde işi ne? Aramıza giren her şey erir: Bir deniz kuşu, bir orman, bir de sağanak yağmurlar. Bir defa daha, bir defa daha... Aşkın gölgesi uzun, yine de sığmaz başka kişi.

Yalnızca benim saçlarımı çöz!

24.02.2015

ömür özçetin

z a m a n a ş ı m ı

Düldül atın eyeri

o da yine ağaçtandır, derdi dedem.*

Bir tarafından çam, diğer tarafından çınar
kokusu devrilirdi yanaklarından, alnında
parlayan teri, sildiği mendili bağlardım
viyana kapılarına, babil'e sürdüğüm
tahtadan ettiği atlara,
yine de bulamazdım bu sözün
nerden geldiğini, keresteciydi dedem
bir ağaç nasıl ki öyle
duyardım derinliğini göğsünde
kat etmek için mutluluğun
nal seslerini.

O gün temmuz ayının
serinlik vadeden taşlarına
simsıkı sarılarak ve kesik kesik
ağlayarak duvarda asılı duran sazı
indi, indi gördüm, gözle kurulan kontak
sözle kapanan gök, bütün otlarımı
ıslanan yağmurun ağzında
dökülen türkülerini turnaların;
ama o gün temmuz ayının ölümü
gargaraya getiren kanatla, kanat
birbirine çarpıtı, pat diye
düştü gök.

-
-
- Düştü babasını ret eden ateş
- Allahu ekber nidalarıyla,
- bokböcekleri de birer benzetme ama toplandı otel önüne tahtakuruları ateşe körük tutan mahlukat olarak sefil bir yaratığa dönüşmek işte bu kadar kolaydı; gördüm, çürüdü hava, susadı toprak zamanın yaşlı ve küflü kızı gördüm, nasıl da kördü bir güruh arsızın elinde pul pul dökülerek aşınan kanıt.

.-.

Bu söz bana eskiden sandık odası olan odayı açtı; duydum, gıcırdayarak kalp atışımı, nedir can veren atlara tahtadan ve ne değildir ihtiyar tutan zamanı.

**Pir Sultan Abdal*

ilker işgören

•
•
•
•
•

**c e v a p l a n m a y a n
t a r i h l e r**

hangi yürekte civciv çıkarsam sensiz olmuyor
biranın yalnız sıcaklaşması ve kör olması mayanın
bu demektir ki insansız da oluyor yalnızlık
bir balonun içinde ya da şarapta
kümese ilişkin alıntıyı çekerken
bırakılan mimikleri azmış bir horoz

susmak bir şey katmaz cevaplıyorum o ölümü
kafesini yırtan azılı bir sapıktı, kaçakçıydı
gırtlığı en iyi ötmeyi becerirdi
bu sokak birden düşüyor içime
bir yanı ılım bir yanı hayvan
bu giden köpek kokusu ne çok benziyor kavga sesine
tıpkı onun sadıklığı, dostluğu ve tüydenliği

korkuya sarılıyorum yaz bitti
gözle görülür sanırım yıldızların sevişmesi
gidip yıldız ısmarlamalıyım tanrıdan
militan bir melekçesine
gidip yıldız ısmarlamalıyım tanrıdan

bu hayat yiten bir hayattır gerçeğin bahçesine bırakılmış
bilirim yıllar öncesinden bilirim şaşkınlığımı
o bahçede kütleli gerçeklerdir benimle oynayan
oysa eskiden kalma bir tarihe verilmiştir ahenkli harem viziteleri

çıkarsın şu tarihi bahçenden diyor ırmak
şu tarihi bırakıyor dilinden adam
en hayırlı tarihini kuşanarak

o tarihlerin gecelerini bile ilikleyemiyorum

mehmet büyükçelik

b i r v a r m ı Ő b i r y o k m u Ő

Şimdi adını duydukça Özgecan
kuruyor bildiğim tüm ırmaklar
çöl içinde sessiz hayat
soğuk tabutlar değiyor göğsüme.

Ardından karaya büründü gülüş
sesler kırılıp döküldü
yetmiyor sözcükler, yetmiyor elbette
acıyı tatlıya çevirmeye.

İşte bak, yapışkan bir lekenin ortasındayız
utanmak kurtarmıyor Mehmetleri
alınan her nefes çalıntı
civıltının ölümünden.

Nasıl doğuracağımın, nasıl güleceğinin
yolunu Özgelere bıçakla çizip
kafalarının taş odaları açılıp saçıldıkça
kin sızar katilin sakalından.

Şimdi adını duydukça Özgecan
kuruyan dereler sessizce yanar
yeter! vedalaşmasın açarken çiçekler
meyve olsun, gülümsesin haziranlar.

esrarlı caz ivmesi*

Metin Cengiz için

ogün kaymak

Birazdan temmuzun yarısını gördüm. Öylece yola çıkılırsa bir şehrin eski sırtından, düze çıkılsın derdim. Kırık abecesiyle patikanın, yayan geçilen asır. Göğün üzgün boşluğuna bakakalmış, çalılar takmış adımlarına. Geceye, aya, Z harfinin katıksız duruşuna dua etmişim kuşkusuz oracıkta huşuyla.

İnsan kendini görebilir yalnız öykülü bir ormanın plastik kapısında beklerken saatlerini. Aynalarla eşitleyebilir, sularla yüz ifadesini. Sesini tartabilir havayla iyi anlaşırca mecazlar hukukunda. Yok sayılabilir yönün terk edilişi yaz ayının başlangıç çukurunda. Girdabın anahtarını saklamalı iç cebine, günü ertelemeli gecemsi gölgelere bitişik, tencerenin kapağını aralık bıraktım ve ilk kez bu.

Şüphesiz bir melek sayı sayamaz. Sadece seyreder ve gülümser matematiğe, kanatsızdır – geçer bilginin aksine. Böyle düşünürüz: Göğe cennet giydiririz, yeraltına cehennem iliştilir sallantılı küpemiz. Böyle görürüz sarısında: Uzak adak kanları dumanla yükselir. Başımızın tacında aya ait pür hale, sinema tarihinden kırpık üçüncül bir düşünce, ayak izi esrarlı caz ivmesinin.

Sen adam! Saksı toprağı değiştirirken izledin mi hiç ellerimi? Maharetime hayran kaldın mı kökler üzerindeki? Gözünü şu içilmemiş suyun lezzetinden ayırma ve

notaları belleğine sakla. Taş konuştu, duy adam – tak tuk tok. Ölümlüler toplandı, davetlisin; bütün o geçip giden yaz hararetine. Gözlerinin kalabalık içine, dik gözlerini sen adam. Hiçbir şey anlatmadığını anlayacaklar. Anlamak: Büyük karnavalıdır eğlenenin.

Hava keselerinin ağdalığına ve damlanın yapışkan iklimine yemin. Esrarlı nebat bilmecesine saklanmış hüznü tükettin. Kadının dişi tadı, erkeğin er kıvamını. Uzun çiftleşmeleri atlı neslin, kısalan karanlık zamanda. Kışneme andıran konuşma âdeti, gelenekçi göçebe kavmin. Suyu azaltan geceye hamdolsun! Nefretinle ikiz kardeş, sen adam! Öfkene sarıldın ve dünya huzuru uyudun.

Birazdan temmuzun yarısını gördün. Öylece yola çıkılırsa bir şehrin eski sırtından, düze çıkılsın derdin. Kırık abecesiyle patikanın, yayan geçilen asır. Göğün üzgün boşluğuna bakakalmış, çalılar takmış adımlarına. Geceye, aya, Z harfinin katıksız duruşuna dua etmişsin kuşkusuz oracıkta huşuyla.

*“Bas ve Ben” adlı dosyadan.

CAZKEDİSİ çevirişiir

joan brossa

••••• (Barcelona, 1919-1998)

Yazar, şair, oyun yazarı, grafik tasarımcı Joan Brossa eserlerini yalnızca Katalan dilinde vermiştir. İspanya İç Savaşı'nda Lérida Cumhuriyetçi Halk Cephesi'nde savaşan şair, savaşa yanına hiçbir şey olmaksızın yalnızca Lorca'nın bir kitabıyla gittiğini söylemiştir.

Deneysel işlere imza atan Brossa, Katalan dilinde "zarın yedinci yüzü" anlamına gelen, sürrealizm ve dadaizm gibi akımlarla bağlantılı olan ve sanatsal üretimde bilinç kadar bilinçdışılığın da önemini vurgulayan "Dau al Set" akımının öncülerindendir. Aynı isimli avangart dergiyi de üç yıl boyunca çıkarmışlardır.

Çağdaş Katalan Şiiri Antolojisi'nin (EDİSAM, 2009) önsözünde, Katalan şiirini değerlendiren Adnan Özer, Brossa hakkında şöyle der: "Joan Brossa ise 1970'lere kadar neredeyse hiç tanınmayan marjinal bir şairdi. O zamana kadar sadece bazı görsel sanat sergilerinde eserlerini sergileyebilen Joan Brossa, 'Poesia Rasa' adlı 1943 ve 1959 seneleri arasında yazdığı on yedi kitaplık şiir seçkisi ile büyük beğeni toplamıştır. Karmaşık ve alışılmamış bir şiir anlayışının yaratıcısı olan Brossa'nın edebiyat anlayışı limitsiz sanat olarak özetlenebilir. Şiir anlayışı her şeyi kapsayıcı olduğu için sahnesel şiirler, görsel şiirler ve obje şiirler yaratmıştır."

Türkçe'ye daha geniş kapsamlı olarak çevrilmesini umduğumuz şairin iki kısa şiirini sunuyoruz.

z a m a n

Bu satır şimdi'dir.

Okuduğunuz satır şimdi geçmiş'tir,
okunduktan sonra geride kaldı.
Şiirin geri kalanı gelecek'tir,
dışında var olur
bilincinizin.

Sözcükler
buradadır, okusanız da
okumasanız da. Ve hiçbir şey değiştiremez
bunu dünyada.

ö p ü c ü k

Nefes alıyor gibi,
ağacın hemen dibinde,
dik kafalı çimen. Bir yaprak
koparıyorum, çiğnenmiş bir yaprak.
İşte, bu birlikte geçen bu gecedin
bir anı olarak.

Şiir
yontulmalı
limon ağacına.

Peki, ne hissetmişti Daphnis
Chloe onu öptüğünde?

Çeviren: Onur Çalı

CAZKEDİSİ

Şiir ve Şiir Kültürü Dergisi
Üç ayda bir yayımlanır

Yaygın Süreli Yayın
ISSN
Ederi: 5 TL (KDV dahil)

Yıl: 1 Sayı: 1
Nisan-Mayıs-Haziran 2015

Duvar Kitabevi Kırt. ve Müzik
Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Berkan Balpetek

Yayın Yönetmeni
Halim Yazıcı

Yayın Kurulu
Halim Yazıcı - Mustafa Özturanlı
İlke Çalı - Onur Çalı

Tasarım-Uygulama
Servet Kuru

Yazışma Adresi
cazkesididergisi@gmail.com
Mustafa Özturanlı
PK. 24 Denizbostanlı - İzmir

Yönetim Yeri
853 Sk. No:13 P:10
Kemeraltı - Konak / İzmir
Tel: 0 (232) 4848868
duvarkitabevi@gmail.com

Sürdürüm Koşulları, Yıllık 20 TL.
Türkiye İş Bankası Bostanlı Şb.
IBAN TR25 0006 4000 0013 4210 5880 71

Baskı: Emka Matbaacılık Amb. Bas.
San. Tic. Ltd. Şti.
1203 Sk. No: 18/A Yenisehir - İzmir
Tel: 0 (232) 4575311

Temsilciler ve Dergi Edinme
İstanbul (Muhlis Üslü),
Ankara (Onur Çalı),
Eskişehir (Şakir Özüdoğru),
Kayseri (Deniz Dengiz Şimşek),
Antalya (Hüseyin Cahit Kerse),
Diyarbakır (Don Kişot Sahaf),
Edirne (Muhammet Güzel),

Konya (Gençlik Kitabevi),
Manisa (Seval Arslan),
Denizli (İlke Çalı),
Çanakkale (Tuğba Alaybeyoğlu Gündüz),
Edremit (Bülent Güldal),
Ayvalık (Turgut Baygın),
Almanya (Gültekin Emre)

*Ürün gönderiminde doğum tarihi ve e-posta adresinin belirtilmesi; bilgisayar ortamında, 12 punto ile yazılması; e-posta ile ya da yazışma adresine cd ile ulaştırılması; A4 kağıdı ile 3 sayfa aşmaması ve önceden başka bir yerde yayımlanmamış olması gerekmektedir.

*Dergide yayımlanan ürünlerden yazarı sorumludur.

Baskı Tarihi